

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**АГРАРНА НАУКА І ОСВІТА:
ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС,
СУЧАСНА ПАРАДИГМА,
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної
науково-практичної конференції**

**(у рамках IX наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2024»,
15 березня 2024 р.,
с. Крути, Чернігівська обл., Україна)**

Крути - 2024

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 1 від 29 лютого 2024 р.

Відповідальний за випуск: Олександр ПОЗНЯК

Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках IX наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2024», 15 березня 2024 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2024. 270 с.

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з історії аграрної науки і освіти, висвітлено зародження і діяльність наукових шкіл, внесок провідних науковців у розвиток різних галузей аграрної науки, розглянуто актуальні питання щодо вирішення нагальних проблем становлення та функціонування аграрної науки і освіти в умовах сьогодення й стратегічні напрями на перспективу.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору Оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2024,
© Дослідна станція «Маяк»
Інституту овочівництва і баштанництва НААН, 2024

**NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF VEGETABLE AND MELON
RESEARCH STATION “MAYAK”**

**AGRARIAN SCIENCE AND EDUCATION:
HISTORICAL FLASHBACK,
MODERN PARADIGM,
DEVELOPMENT STRATEGY**

MATERIALS

VI International

scientific and practical conference

(within the framework of the IX scientific forum

"Science Week in Kruty - 2024",

March 15, 2024, p.

Kruty village, Chernihiv region, Ukraine)

Kruty - 2024

Панченко Т.В., Новохацький М.Л., Самойлик М.О. <i>ЗМІНА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЛОЩІ ПРАПОРЦЕВИХ І ПІДПРАПОРЦЕВИХ ЛИСТКІВ</i>	133
Petrov E.P., Petrov S.E., Djumadilova G.B., Zhexembi B.S. <i>PROMISING VARIETIES AND HYBRID OF PEPPER</i>	137
Petrov E.P., Petrov S.E., Djumadilova G.B., Zhexembi B.S. <i>VARIETIES STUDY OF EARLY RIPPING RADISH</i>	141
Позняк О.В. <i>ЗБАГАЧЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АСОРТИМЕНТУ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ РОСЛИН: СЕЛЕКЦІЙНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ</i>	144
Pozniak O.V., Ptukha N.I. <i>CUCUMBER VARIETY NIZHYN'S'KYI MISTSEVYI AS AN OBJECT OF STORAGE AND RESEARCH</i>	150
Позняк О.В., Тризуб З.А., Чабан Л.В., Кондратенко С.І. <i>ЕКВАТОР - НОВИЙ СОРТ СМІКАВЦЯ ЇСТИВНОГО (ЧУФИ) УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ</i>	158
Польовий А.М., Барсукова О.А., Бондар О.Г. <i>АГРОКЛІМАТИЧНА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЇВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ РІЗНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО РІВНЯ В ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ</i>	161
Похла С.С., Прокоп'як М.З., Голіней Г.М. <i>АНАЛІЗ ПОШИРЕННЯ ШКІДНИКІВ КУКУРУДЗИ ЗВИЧАЙНОЇ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ</i>	171
Примаков О.А. <i>РОЗРОБКА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ПЕРВИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ТРЕСТИ КОНОПЕЛЬ - ЕЛЕМЕНТ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗИ КОНОПЛЯРСТВА</i>	175

ЗМІНА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЛОЩІ ПРАПОРЦЕВИХ І ПІДПРАПОРЦЕВИХ ЛИСТКІВ

Панченко Т.В.¹, Новохацький М.Л.², Самойлик М.О.¹

¹Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Київська область, Україна

²УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого

смт. Дослідницьке, Київська область, Україна

e-mail: panchenko.taras@gmail.com

Досліджено вплив площі прапорцевих та підпрапорцевих листків сортів пшениці озимої м'якої на вміст клейковини у зерні та її пружність (ІДК) в умовах дослідного поля НВЦ БНАУ, Київської області, Білоцерківського району. За збереження цілого листя більша кількість клейковини у сорту Золотоколоса – 31,2%, а у сорту Лютесценс 89ПЛ – 28,8%. Зменшення площі прапорцевих та підпрапорцевих листків спричиняє негативну дію на вміст клейковини в зерні. Більший негативний ефект за зменшення площі листків у сорту Золотоколоса, кількість клейковини знижується на 0,8-4,1%.

Ключові слова: площа прапорцевих та підпрапорцевих листків, пшениця озима, сорт, вміст клейковини у зерні, пружність клейковини.

Досліди проводили шляхом постановки тимчасових польових, лабораторних досліджень у період вегетації 2021 - 2023 років. Польові досліди були закладені за схемою, поданою нижче. Висівали два сорти Золотоколоса, Лютесценс 89ПЛ з нормою висіву 5,5 млн/га. Повторність досліду триразова, розміщення повторень з сортами в три яруси, за технологіями вирощування – в один ярус. Загальна площа досліджуваної ділянки поле 0,5 га.

Метою було дослідження впливу площі прапорцевих і підпрапорцевих на показники якості зерна. Площа цих листків у період від виходу колоса до повної стиглості зерна може суттєво змінюватися від пошкоджень шкідниками та хворобами, Тому було з імітовано ці пошкодження шляхом часткового або повного видалення листкової пластинки.

Схема досліду: варіант 1. – цілі прапорцеві і підпрапорцеві листки (контроль); варіант 2. – видалено 1/2 частину прапорцевих листків; варіант 3. – видалені прапорцеві листки; варіант 4. – видалено 1/2 частину підпрапорцевих листків; варіант 5. – видалені підпрапорцеві листки.

Поліпшення якості зерна пшениці - це один з основних шляхів підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва [1].

Для всебічної оцінки якості зерна пшениці використовується велика кількість показників, включаючи характеристику хімічного складу, фізичних властивостей зерна, хлібопекарської й змішувальної цінності борошна. У багатьох країнах існують національні стандарти, які встановлюють мінімальні вимоги до якості зерна для його обробки та використання [2]. Повна оцінка технологічних якостей застосовується при створенні нових сортів (селекції), та їхньому сортовипробуванні, у науково-дослідних цілях. За результатами цієї оцінки сорти пшениці відносять до категорій сильної, найціннішої по якості зерна й слабкої.

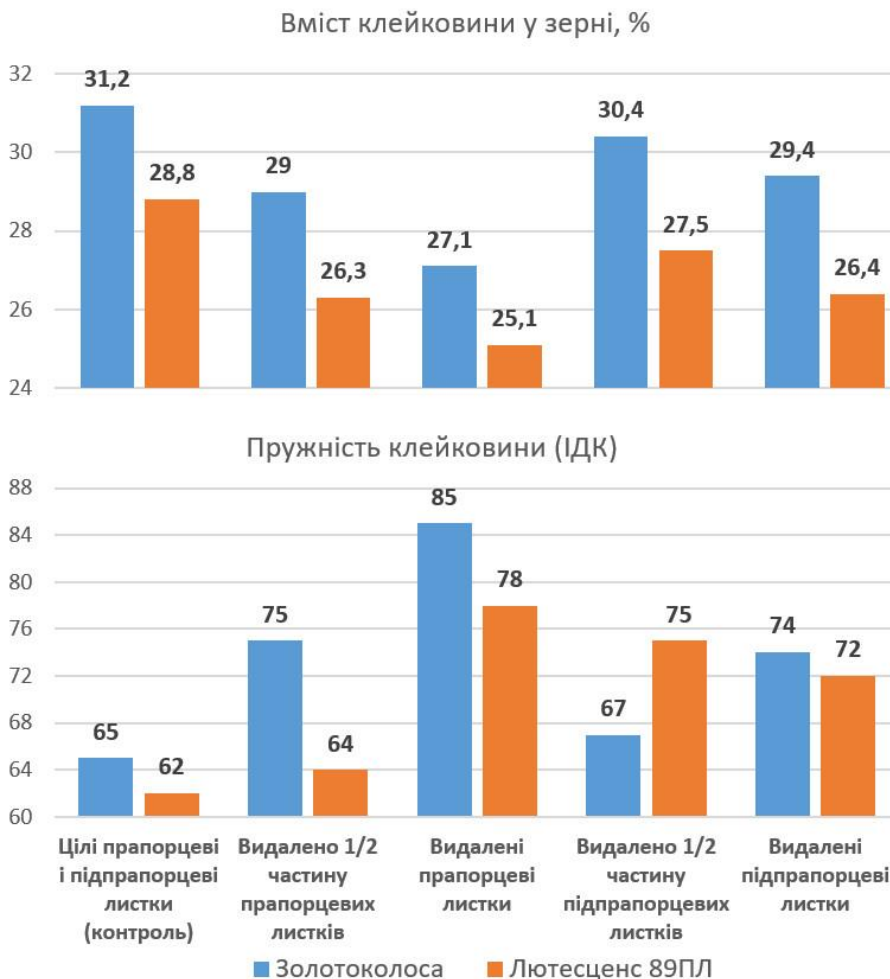
Ми в свої дослідженнях визначили показники кількості [3]. та пружності (ІДК) клейковини.

Дослідження з впливу площі фотосинтетичної поверхні прапорцевих та підпрапорцевих листків на вміст клейковини та її пружність показали, що показники якості зерна змінюються (Рис. 1).

За кількістю клейковини і збереження листя у непошкоджену стані перевага у сорту Золотоколоса – 31,2%, а у сорту Лютесценс 89ПЛ – 28,8%. Найбільш негативну дію на вміст клейковини в зерні спричиняє зменшення площі прапорцевих листків. При видаленні половини прапорцевого листка у сорту Золотоколоса кількість клейковини знижується на 2,4%, за повного видалення на 4,1%, у сорту Лютесценс 89ПЛ зменшення кількості клейковини було на рівні 2,5% та 3,7%.

Повне або часткове видалення підпрапорцевого листка спричиняє менше зниження кількості клейковини. Так у сорту Золотоколоса при видаленні половини прапорцевого листка вміст клейковини знижується на 0,8%, а за повного видалення 1,8%, у сорту Лютесценс 89ПЛ відповідно зниження на 1,3-2,4%. Тобто сорт Золотоколоса менш страждає від пошкодження підпрапорцевих листків.

Дослідження впливу пошкоджених прапорцевих та підпрапорцевих листків показали, що основна кількість органічних сполук, які утворюються в процесі фотосинтезу надходить з верхніх прапорцевих листків. Завдяки їх асиміляційній роботі забезпечується найбільша урожайність зерна та його якість.

Рис. 1. Показники якості зерна сортів пшениці озимої залежно від величини асиміляційної поверхні прапорцевих і підпрапорцевих листків, середнє 2021-2023 рр.

Зменшення площі асиміляційної поверхні листя впливає на зростання пружності клейковини. На даних варіантах показник пружності (ІДК) коливається у межах від 65 до 85 одн. для сорту Золотоколоса і 62-78 одн. у Лютесценс 89ПЛ. Пружність клейковини зростає зі зменшенням площі листя і найвища вона за повного видалення прапорцевих листків 85-78 одн., про-те залишається оптимальних в межах для якісного зерна 45-85 одиниць.

Список використаних джерел

1. Панченко Т.В., Горновська С.В., Самойлик М.О., Зміна господарських показників якості зерна пшениці озимої м'якої залежно від попередника в умовах центрального Лісостепу України. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання агротехнологій» присвяченій 100-річчю професора І. М. Карасюка (м. Умань, 23 листопада 2023 р.) / Умань : Уманського НУС, 2023. С. 31-33.
2. ДСТУ 3768:2010. Пшениця. Технічні вимоги.
3. ДСТУ ISO 21415-1:2009 Пшениця і пшеничне борошно. Вміст клейковини. Частина 1. Визначання сирої клейковини ручним способом.